

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HÍVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Heremag eladásának közvetítése.
Szarvasmarhák eladásának közvetítése lapunk által.
Körültekintés.
Gerendy-féle lóherfejtő. Deák Ignác.
Egy pár szó az okszerű takarmányozásról. Nagy Kálmán.

Rövid szakközlemények.

A médocsi bor szüretje. — A zsir a takarmányban. — Thomassalakkal elért siker. — A pillangós virágok közétfeloldó képessége.

Vegyések.

Személyi hir. — A földmívelési tárca emelkedése. — A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíj-intézete. — Országos fajbaromfi vásár. — Lókiállítás Kaposváron. — Próbacséplés egy új lóhere cséplőgéppel. — A külföld komlótermése és kereskedelme. — Az Erdélyrészi Kertész Egyesület. — Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

A heremag eladásának közvetítése.

Azon heremag termelőknek, a kik termésüket már most okvetetlenül értékesíteni akarják, az eladást készséggel közvetíti, a lehető legjobb áron, az "Erdélyi Gazda" szerkesztősége.

Szarvasmarhák eladásának közvetítése lapunk által

Lapunk f. é. 32-ik számának "Körültekintésben", közölt főtételek mellett hazarészünk állattenyésztőinek eladó magyar fajta szarvasmarhái eladását lapunk szerkesztősége közvetíti és erre a bejelentéseket az irt adatok közlésével elfogadja.

Körültekintés.

Az orsz. gsztatanács ülése. — Törvényjavaslat a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről.

Az országos gazdtanács f. hó 2-án a földmívelésügyi miniszter elnöklete alatt tanácskozássra gyűlt össze a takarmány kiviteli kérdés tárgyalá-

sára. A földmívelésügyi miniszter is jelezte az értekezlet megnyitásával a kérdés fontosságát, mely kizárólag és első sorban a hazai gazdaközönseget érdekli és ezért a legnagyobb részletességgel kívánja tárgyalatni.

A kérdés előadója Krisztinkovich Ede ismertette a tilalmi rendszabály összes-előzményeit és következményeit. Mindenekelőtt konstataulta, hogy Magyarországnak a külföldre számbavehető takarmány exportja soha sem volt, mert az áruforgalmi statisztika adatai szerint 1882—1892-ig az évenként 66—108 millió mm. közt váltakozó takarmánytermelésből, 1882-ben 96 mm., 1883-ban 49 mm., 1884. és 1885-ben semmi, 1886-ban 1688 mm., 1887-ben 25 mm., 1888-ban 3044 mm., 1889-ben 8117 mm., 1890-ben 1789 mm., 1891-ben 6129 mm. szénát vittünk ki a külföldre. Tavaly 26.536 mmázására emelkedett ugyan a külföldre való kivitel, melynek körülbelül fele része Romániába ment; de eza a menayiség is oly csekély, hogy exportról és ennek tönkretételéről komolyan szó sem lehet.

A mi Ausztriával való forgalmunkat illeti, ez az utóbbi tizenegy év alatt átlagban évi 123.000 mm. széna és 133.000 métermázsa 'szalmakivitel volt, ezt a forgalmat a tilalom nem érinti, a folyó év első felében 101.000 mm. szénát exportáltunk Magyarországból a külföldre, tehát többet, mint 11 év alatt összevéve, a kivitelnek ez a rohamos emelkedése a takarmánytermésre való ros kilátások, a külföldről érkezett tömeges megrendelés, a német birodalom által július 4-én elrendelt takarmánykiviteli tilalom kötelességévé tette a kormánynak, hogy azzal a kérdéssel foglalkozzék: vajjon a takarmány korlátlan kivitele mezőgazdaságunk és lassan fejlődő állattenyésztésünk érdekében megengedhető-e? Minthogy pedig az ország gazdaközönsege, érdekepviselete, a tekintélyesebb gazdasági egyletek (a temesmegyei kivételével), a politikai hatóságok nagy része a tilalom elrendelését sürgették, a kormány az osztrák kormány hozzájárulásával azt az évi július 20-án életbe léptette, fentartván abbeli jogát, hogy bármikor megszüntethesse.

A mi e tilalom visszahatását illeti, az a takarmányárak várt csökkenésében nem jelentkezett.

Az ország minden részéből beszerzett adatok szerint az árhullámzás a tilalmi rendszabálytól teljesen független. A közös hadsereg, a honvédség a méntelepek ez évi augusztusban, mint aránytalanul drágábban fedezték szénaszükségleteiket, mint az előző években. A szénaárak emelkedése vagy csökkenése vidékenként a helyi viszonyoktól függ.

A miniszter utasítása következtében ugy a főispánok, mint a gazdasági egyletek közzgazdasági előadók és gazdasági tudósítók számos jelentést tettek e tárgyban s legnagyobb részt azt jelentik, hogy a tilalom hatása az országban nem érezhető, néhány vármegye (Mosony, Vass, Győr, Komárom, Fejér, Gömör és Kishont) a tilalom megszüntetését kéri, egy része azért, mert az árak még mindig magasak; más része épen az ellenkező okból. J.-N.-Kun-Szolnok vármegyéből azért tartják megszüntethetőnek a kiviteli tilalmat, mert ezt a vidéket nem érinti, az ország nagyobb részéből azonban örömmel üdvözölték a tilalmat és annak fenntartását ismételve kérték.

Mily mérvben fokozódott volna takarmánykivitelünk, ha a vámsorompót el nem zárjuk, annak illusztrálására felolvasta az előadó a kiviteli engedély iránt kérelmezők jegyzékét, mely szerint 280.000 mm. külföldre eladott szénát kérnek kibocsátani; pedig ezek csak a július 20-ika előtti kötések. Ausztriába irányuló kivitelünk a tilalom elrendelése óta nagyobb ugyan, mint az előző években, de kevesebb, mint a folyó év első felében; az az állítás tehát, mintha a tilalom Ausztriának használna, előadó szerint alaptalan, mert több szénát vittünk Ausziába a tilalom előtt, mintsem azóta.

A mi az idej takarmánytermést illeti, a miniszterium mezőgazdasági statisztikai osztálya erre vonatkozólag összeállította az adatokat. Ezek szerint természetes és mesterséges takarmánytermésünk együttvéve 82 millió métermázsa, azaz 5 millióval kevesebb, mint a tavalyi középtermés volt. Kivitelre váró takarmányfelesleget tehát Magyarországon az ez évi statisztika nem mutat ki.

Ez ismertetés után élénk eszmecsere fejlődött ki.

Bár voltak, kik a takarmány kiviteli tilalomnak további fenntartása ellen érveltek, a gazdák

Elsőrendű
műtrágyák.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyi termékek gyár (KRAMER J.)

ajánlja: párolt csontliszt szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chililalétrum és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. alatt, a hová a levelek és rendelések intézendők.

SZUPERFOSZFÁT.
Párolt
csontliszt.

legnagyobb része mellette volt. És ez természetes is, ha volt értelme és célja a takarmány kiviteli tilalomnak, csak úgy lehetett, ha továbbra is fenn tartatik. Nem az volt a célja, hogy a gazdákat biztosítsa a nyár folyama alatt, hanem az állatok téli takarmányozását biztosítsa. Tavalyi szénakészletünk semmi sem lévén, már a múlt tavaszon takarmányhiány volt. Mi lenne a jövő tavaszon, ha csak egy kissé hosszú telünk lesz és később fognak nyilni legelőink. És ha most meg lesz engedve kivinni a takarmányt, mi célja lett volna az egész eddigi eljárásnak. Azt a benyomást tenné, mintha az egész az ijedség szülte volna. Félünk a nagyon rossz takarmányterméstől s mivel a reménylett rosznál valamivel jobbat kaptunk, most már csak rajta, vigyük külföldre, hozzuk be helyette aranyokat, melyet tavasszal megkészszerelve újból kiadhatunk haszon helyett, kárral.

Nagy örömet okoz a gazdáknak a földművelésügyi miniszter által benyújtott törvényjavaslat a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről. Hogy mi örömdetes van benne, nem kell magyarázni. De ahhoz sem kell magyarázat, hogy mily nyomorúságos állapot, mily sok rendetlenségnek, huzavónának szerez orvoslást. S mondjuk ki nyíltan, a vagyonbiztonságot kell e törvénynek legfőképp megvédenie, mert bizony a gazdáknak a mezőn levő vagyona mindez ideig mindenben csak vagyonbiztonságban nincs. Ha keres ellene orvoslást, ha nyer is oly sok fáradsággal és körülményes eljárással s főképp később, mint mikor az orvos a beteghez csak akkor érkezik, mikor már agoniában van. A benyújtott törvényjavaslat mindezen hivatva van segíteni, azért óhajtotta oly várva-vártan a gazdaközönség és fogadják oly örömmel benyújtását. Jövő számunkban ismertetni fogjuk.

Gerendy-féle lóherfejtő.

A lóherfejtés ideje bekövetkezvén, nem mulaszthatom el a Gerendy István kisküküllőmegyei nagybirtokos által feltalált s egy évvel ezelőtt a lapokban is ismertetett lóherfejtő gépről időszzerűleg megemlékezni, annál is inkább, mert ezt a gépet a vezetésem alatti radnóthi uradalomban a múlt évben igen előnyösen használtam.

A megpróbálás végett használatra átkölcsönözött kis gép a feltaláló tulajdonos által teljesen házilag állított össze. E gép egy egyszerű szekrényből áll, melyben négy lóerejű Löhnert-féle fejtő kosár van alkalmazva. Az uradalmi 8 lóerejű gőzgép a 8 lóerejű cséplőgépet, mely gubózott, és a Gerendy-féle kis gépet egyszerre elég könnyen hajtotta s így lehetséges volt a gubózást és fejtést ugyanazon motorral és ugyanazon időben egyszerre végeztetni. Megjegyzem, hogy a lóherfejtő a gőzgép fűrészkerekétől kapta a hajtó erőt.

Ezen cséplési mód alkalmazásával a következő napi cséplési eredményeket értük el;

szept. 3-án	572 kgr.
" 4-én	1000 "
" 12-én	700 "
" 13-án	800 "
" 14-én	1330 "
" 15-én	1230 "
nov. 17-én	650 "
" 18-án	778 "
" 19-én	700 "
" 20-án	680 "
" 21-én	720 "
összesen	9200 klgrot.

Megjegyzem, hogy a kifejtett magot két Backer-rostá tisztította, melyeknek a gép állandóan elég anyagot és munkát adott.

E szerint a napi átlagos cséplési eredmény = 836 kgr. tiszta lóhermag volt, a mi — tekintettel a késő őszi rövid napokra — igen kedvezőnek mondható.

Az uradalom maros-lekencei gazdaságában nyilvánosan is be lett mutatva a Gerendy-féle kis gép működése, mely alkalommal a feltaláló tulajdonos meghívása folytán jelen voltak a következő birtokosok és gazdák:

Gr. Teleky Árvéd, Gr. Teleky Artur Drassó-ról, Vörös Sándor, gazd. tanintézeti igazgató, Kolozsvárról, Tulogy Samu, gazd. felügyelő, Tordáról, Kovács Ferencz, apát plebános, gazd. egyleti elnök, M.-Vásárhelyről, Gr. Lázár Ádám, közigazd. előadó, alattirt urad. intéző és több érdeklődő a vidékről.

Ugyanezen alkalommal Gerendynek egy komplikáltabb szerkezetű lóherfejtő gépe is bemutatott, mely szelelő rostával is fel volt szerelve. Ez utóbbi akkor még hiányosan lévén elkészülve csak a találmány eszméjének szemléltetése céljából hozott működésbe. Később a földmiv. miniszterium kiküldöttje Talmajer tanár a m.-óvári gépkísérleti állomás főnöke szintén megvizsgálta munka közben e gépeket s azokat — kivált pedig a rosta szerkezettel ellátottat, igen elmés találmánynak jelentette ki. A találmány gyakorlati hasznosságára nézve a szakértő tanár igen kedvezően nyilatkozott, és azon esetre, ha e gép technikailag helyesen elkészül, neki nagy jövőt jósolt.

Hogy azóta Gerendy ur tökéletesítette-e ezen igen elmés találmányt, nem tudom. Annyit azonban a magam részéről kijelenteni tartozom, hogy: a kisebb gép ugy eredeti állapotában is igen előnyösen használható és különösen kis termelők részére a céljának teljesen megfelel.

Gerendy találmányában az a nevezetes, hogy — habár ő ezen találmányára az összes európai államokban szabadalmat nyert — gépeire nem féltékeny; sőt azokat minden gazdatársának megmutatja, apróra megmagyarázza, minek folytán tudomásom szerint ma már több gazda készítettett magának házilag ilyen gépeket. Talán a napokban Nyiregyházán megtartandó próbacséplés is a Gerendy eszméjét fogja tökéletesebb kivitelben a gazdaközönségnek bemutatni? Majd meglátjuk!

Radnóth, 1893. október 6-án.

Deák Ignác,
urad. intéző.

Egy pár szó az okszerű takarmányozásról.

Ha takarmányozásról van szó gyakran halljuk említeni még jó hírnévűk örvendő gyakorlati gazdáktól is: „a legjobb mérték az állat gyomra és az mutatja meg, vajjon jól van-e takarmányozva az állat, hogy miként néz ki.“ Bár mit szólnak az általuk elmélet embereinek nevezettek, ezt adják ki legfőbb ütőkártyául.

Pedig kevés igazuk van, mert ők maguk sem igazodnak és alkalmazkodnak teljesen ehez a mértékhez. Ők is adagolják a lónak a zabot, hizó sertésük előtt sem áll mindig ott a tengeri, hogy azok kedvök és gyomruk mértéke szerint egyenek. Makkosság elzárkozni az állatéltan és chemia oly utmutatásai elől, melyek a gyakorlatban beválnak és beváltak.

De, ha igazuk is volna, hogy a legjobb és legegészségesebb takarmányozás az, mely az állat gyomrát tartja mértékül, még akkor is hátra van a legfontosabb kérdés: egyszersmind a legolcsóbb-e? A gazda állatai után jövedelmet vár, ál-

lat kivált haszonállattartásának ez a célja. Célja a lehető legnagyobb haszon. Ez azonban a takarmányozás olcsóságától függ, a haszon és takarmányozás fordított arányban állanak, egyik olcsóságától függ a másik nagysága. Az olcsó takarmányozás és e mellett okszerű takarmányozás sok mindentől függ. Az olcsó takarmány előállításának művészetén kívül, fel kell tudni használni az állat élettan és chemia minden vimányát. Mely a mellett, hogy utmutatást ad az olcsó és okszerű takarmányozásra a dolog természeténél fogva a takarmányozást változatosá, sokoldaluvá teszi.

Mert az is csak olyan feltevés, hogy növényevő állataink legegészségesebb illetve egyedül egészséges takarmánya a jó réti széna, mely ezenkívül egyedül természetszerű takarmánya. Annyi bizonyos, hogy háziállataink vadon élő ősei, sőt az ember szolgáltatásban házi állataink sem kaptak kezdetben gyári hulladékokat, sőt még szemes erőtakarmányt sem. Fűre és szénára voltak u'alva. Nincs is kifogásunk, hogy ne élhetne meg ezen háziállataink nagyrésze és ne volna természetszerű, egészséges takarmány. De ez nem zárja ki, azt, hogy a szénán és fűven kívül más egészséges takarmány ne volna. Sőt az alkalmazkodási képességet se feleljük. A kőkorszaki embernek sem lehetett ily változatos konyhája, mint nekünk van. S talán természetszerűbb és egészségesebb volna a nyers növény és hus evés, de nem a mai korbéli embernek. Generációról generációra — eltekintve az izléstől, mely a táplálkozásban ugy az embernél, mint az állatnál nagy szerepet játszik — táplálkozási szerve változott, alkalmazkodott, elkényesedett és a kőkorszakbeli ember egyszerű, természetszerű konyhája nagy bajokat okozna a mai nemzedéknek.

A legtermészetszerűbb takarmány nem a legmegfelelőbb olyankor, mikor a gazda maga helyezi állatait nem természetszerű viszonyok közé. Igás ökreit erőltetett munka közben, ha nem ad nekik erőtakarmányt, mind takarmányozhatja természetesen, leromlanak azok. De mit szólunk a hizó állatok takarmányozásánál, hol az állatok igazán nem természetszerű állapotba helyeztetnek. Egy gazda sem fogja itt a természetszerű takarmányozást hajhászni. Oly takarmányozást fog keresni, mely mellett hizó állatai a leggyorsabban, a takarmányt legjobban értékesítve fognak meghizni. A mely mellett kilója a napi zsir és sulygyarapodásnak a legkevesebb kerül.

És ha tekintjük napjaink fokozott mezőgazdasági termelését, mely csaknem lázasnak mondható, mely mellett lehető nagy állatlétszám tartására van szükség, akkor, midőn a legelő, kaszálók napról-napra fogynak és egy-egy szerencsés gazdaság féltve őrzi meglévő legelőit és kaszálóit, hogy a gazdaságához feltétlenül megkivántató természetes széna mennyiségét előállíthassa, ugyan csak helyén van az olcsó okszerű takarmányozás. Csupán természetes szénán tartva állatainkat, a legdrágábban takarmányozzuk, már csak azért is, mert a széna egyike a legdrágább takarmányoknak. Ez az oka, a legelő és kaszálók fogytán kívül, hogy az állatok létszáma fogy és mindenütt panaszkodnak az állattartás drágasága és kevés vagy éppen semmi jövedelme felett.

Olcsó takarmányozással kell tehát jövedelmezővé tenni az állattartást. Fel kell használni erre nézve az állatéltan és chemia utmutatásait és nem idegenkedni tőle előítéletek befolyása alatt. Nem kell idegenkedni az olcsó és e mellett jó gyári hulladékoktól sem. Mert az állattartás és mezőgazdasági gyári vállalatok kölcsönösen támogathatják egymást. Nem kis tényező a gyárra nézve vajjon gyári hulladékát, mely sok értéket képvisel ér-

tékesítheti-e vagy sem. Viszont az állattartásra nagy segítség, ha kellő mennyiségű olcsó gyári hulladék áll rendelkezésére

Ezeknek és a különféle vetett takarmányok felkarolásával okvetlen eljutunk az okszerű, intensív takarmányozáshoz. Mivel a különféle vetett takarmányoknak és különféle gyári hulladékoknak nagyon különböző a tápértéke, az alkalmazandó mennyisége csak úgy takarmányozhat vele kár nélkül a gazda, ha a takarmányozás alapelveivel tisztában van.

Tisztába kell jönnie, mi képez tulajdonképpen a takarmányból tápanyagot. A tápanyagok (a fehérje zsír, szénhidrátok) melyikének mi jelentősége van, mennyi kell naponta ezen különféle tápanyagokból. És legfőképp mily arányban kell állni ezen különféle tápanyagok egymással a tartott állatok faja, fajtája és haszoncélja szerint, hogy egyik tápanyagban se pazaroljunk, mert ettől függ nagymértékben a takarmányozás olcsósága

És még ezenkívül azt is kell tudni, hogy a megkívántató mennyiségű és arányú tápanyagokat mekkora térfogatban, mennyire koncentráltan vagy felhígítva adjam az állatnak az állatfaj szerint, a szerint, a mily szerkezetű az állat táplálkozási szerve. Tiszta emészthető fehérje, zsírok és szénhidrátokból oly kevés kell az állatoknak, hogy csaknem évő kanállal adagolhatnám be nekik. Ha a nagy gyomru szarvasmarháknak tegyük fel tiszta koncentrált alakban adnám a szükséges tápanyagokat, semmi cél nem érnék. Az éhség csillapításánál első sorban az üresség érzetét kell legyőzőnöm. A gyomor kellő működéséhez megkívánja, hogy kitöltve legyen, a táplálkozás is csak úgy mehet végbe, csak úgy történhetik meg a tápanyagok felszívódása, ha az egész nagy felülettel érintkezik. Ha a megfelelőnél koncentráltabb adagokban nyújtom a tápanyagokat, nem gondoskodom kellő kitöltő úrtakarmányról, hiányos lesz azok megemésztése, hiányos lesz a táplálkozás.

Megfordítva, pl szalmával tartva a szarvasmarhát, az áll elő, hogy nem képes annyit enni, előbb telik meg a gyomra, mint a táplálkozásához szükséges tápanyagok kellő mennyiségben belejuthattak volna. Igen kevés a szalmában a tápláló anyag. A különféle fajú állatoknál különböző mennyivel kisebb a ló gyomra, mint a szarvasmarháé. Más a táplálkozási szerv szerkezete a disznónál, más a juhánál. Ezeket a takarmányozásnál mind számításba kell venni.

(Folyt. köv.)

Nagy Kálmán.

Szervezetek a talajban.

Dr. Krafft Guidó tanár érdekes cikket tett közzé czzel a címmel a „Wiener landwirthschaftliche Zeitung”-ban, melyet itt közlünk.

Husz év a mezőgazdaság haladásában aránylag arasznyi rövid idő és mégis a változások, melyek a gazdasági tudományokban látszólag minden zaj nélkül történtek, meglepőek, ha az ember azon helyzetben van, az irodalom minden jelenségeivel lépést tarthat, a mennyiben egyáltalában az egyesnek lehetséges. Ha átlapozom első kiadását a tankönyvemnek, „A mezőgazdaság tankönyve tudományos és gyakorlati alapon”, mely 1875-ben jelent meg és azzal összehasonlítom a legújabb kiadást, nem küzdhetem le a legnagyobb csudálkozásomat, meggondolva, e rövid idő lefolyta alatt mennyi újat kellett felvennem bele, és úgy, hogy nemcsak a szövegben kellett nagyon sokat megváltoztatni, hanem nem kevés számú egészen új

fejezet mint szükségesekének felvétele lett kívánatos. Bizonyoságul egy új fejezetet közöl az új kiadásból

A talajban végbemenő kémiai és fizikai változások kiváló mértékben folynak be a talajon és talajban élő növényi és állati szervezetek és pedig: mikroorganizmusok, kultur és gyomnövények és állati szervezetek.

A nagyszámú mikroorganizmusok, hasadó és kelő gombák életműködése számtalan kémiai folyamatnak megindítója és okozója. Dr. Kramer E. 1 gr. talajban talált 20 cm mélységben 650 000 csirát, 50 cm-nél 500 000-et, 70 cm-nél 276.000 et, 100 cm-nél 36 000-et, 120 cm-nél 5600-at és 140 cm. mélységben 700 csirát. Általában a csirák száma a talajalakulás a geológiai régiségével, tengerszintmagasságával, tömörségével és kevésbé szellőzőképességével apad. A homoktalaj kevésbé gazdag bakteriumok csiráiban, mint az agyag vagy humus talaj. Nagyon trágyázott, jó termő erőben levő talajok sokkal gazdagabbak bakteriumokban, mint a trágyázatlanok. Legtöbb a bakterium 25—50 cm. mélységben található, ezen alól gyorsan csökken. Sok csira jut a víz és kiváltképpen az istálló trágya és compost által a talajba. A körülbelül 10 különféle, a talajban előforduló bakteriumfélék között a leggyakoribbak Kramer szerint: Adametz 2 sz. talajbacillus. Bacillus butyrus, B subtilis, B. mycoides, B. radicola, B. terrigenus, Leptothrix ochracea stb. A pálczika alakú bakteriumok mellett számos gömbalaku (a talaj mikrokokusai) is fordul elő, az emberi és állati tápcsatorna és betegség bakteriumai.

A mikroorganizmusok életműködése összefügg az oxydatio és reductio folyamatával és a légenyének szaporodásával a talajban. Az egyes talaj alkatrészek és maga a talaj az organismusok kizárásával (sterilizált talaj) nem képesek az amoniakot és sóit salétromos és salétromsavvá, illetve nitritekké és nitratokká oxydálni. Ezt csak a mikroorganizmusok képesek és pedig Winogradsky S szerint az amoniak oxydatiója salétromsavvá, a nitrificatio, nem bakterium, hanem egy kelő gomba, a Nitromonas által történik. Egy más mikroba, a mely az amoniakot nem képes oxydálni, mint specifikus salétromsav termelő ismeretes azon képességgel, hogy a nitriteket nitritokká oxydálja. A nitromonas képes ezenfelül a viláosságól függetlenül a kénsav szénenyét asszimilálni és a szénsav és amoniakból amideket képezni. Ezen mikrobák mellett kivált humus gazdag talajban vannak bakteriumok, melyek a levegő hozzá vagy kizárásával a nitratok és nitriteket amoniakká, úgy épen légenyoxgydul és tiszta légenyenyé redukálni képesek.

A kultur és gyomnövények tenyésztése szintén megváltoztatta a kémiai és fizikai állapotát a talajnak, nemcsak az által, hogy a hajszálgyökerek ásványi alkatrészeit oldják, hanem ezen szervek részek fogynak minden aratás alkalmával, míg a hátramaradó gyökér és tarlórészek által szaporodnak

A talajban élő különféle állati lények mechanikailag változtatják a talajt, elhalva szerves anyagokban is gazdagítják és változtatják kémiailag a talajt. A talaj porhanyítás és trágyázásban kivált a földi gilisztáknak van nagy szerepe. (Lumbricus terrestris és communis.) Wolny szerint egyenlő körülmények között az a talaj, melyben sok a földi giliszta, termékenyebb, mint a melyben nincsen giliszta. Az ily talaj a levegőt és vizet inkább át bocsátja, a szénsav fejlődés intesivebb és az oldható légeny vegyületekben gazdagabb az ily talaj.

Rövid szakközlemények.

A médocsi bor szüretje. Az idei forró nyár korábban megérlelte a Girende szőlőjét és így a szüretelést azokon a tájakon, hol a híres médocsi bor terem, korábban megkezdték. A bortermelő községek lakossága az idén nem is volt képes a szüretet maga elvégezni és segítséget kért a szomszéd községekből. A médocsi szüretelés érdekes módon történik. A levágott szőlőfürtök mindenekelőtt fonott kosárba kerülnek. A mikor a kosár tele van, tartalmát egy körülbelül 80 literes dézsába öntik. A megtelt dézsákat kocsiakra rakják és a présházba viszik. Itt gereblye segítségével leszedik a bogycsókát és aztán betapoassák. A betapoassás után a tiszta szőlőnedűt három hétig állni és erjedni hagyják. Az erjedés prozesszusához meleg kell és ezért hidegebb években az erjesztő kamrákban begyujtanak. Az erjedést nagy figyelemmel kísérik és csak miután meggyőződtek róla, hogy a must végképp kiforrott, töltik meg a hordókat. Az idei szüret médocban nagyon jól ütött ki. Annyi bor termett, hogy nincs elég hordó és az üres hordókat mesés áron vásárolják. Ellenben attól tartottak, hogy a nagy hőség ártalmas hatással lesz a szőlőtermésre, de ennek ép az ellenkezője következett be.

A zsír a takarmányban tudvalevően nevezetes szerepet játszik az állat testének táplálása szempontjából, főleg mint olyan tápláló anyag, mely könnyen elégtve — élenyülve — sok testmeleget fejleszt, de egyúttal nélkülözhetlen kivált a tej és zsír termelésére, tehát a fejős és a hizó állatoknak. Ezért ügyelni kell, hogy házi állataink napi takarmányban megkapják a szükséges mennyiségű zsirt. Hogy egyik-másik takarmányfélében mennyi zsír van, azt a takarmány összetételét mutató táblázatokból — p o a Kodolányi-féle gazdasági zsebnaptárban — kiolvashatjuk. Az újabb kutatások azokban azt bizonyítják, hogy a szálas takarmányokban levő zsirból igen kevés emészthető meg, a miért is a szükséges zsirt olyan takarmányok etetésével kell megadni, melyeknek zsirja jól emészthető: ilyenek az olajos magvak, az olajpogácsák, a korpa. Fejős tehének és hizó állatok takarmányának megállapításánál legjobban, ha egészen tekinteten kívül hagyjuk a szálas takarmányokban levő zsirt és az összes szükségeltető zsirt, a fentemlített takarmányok valamelyikében adjuk meg.

Thomassalakkal elért siker. Ide vonatkozólag ezeket írja egy gazda Vas megyéből: „A múlt éven volt a cserén mintegy 1500⁰ területen zabos búkkönyöm, az egyik fele két éves trágyás volt, a másik pedig már a negyedik termést adta. A későbbi trágyás részen gyönyörű kövér, mindegy 80—85 cmtr. magasságu zabos búkkönyöm termett, míg a másik részen satnya, ritka és apró maradt az. Junius végével, midőn a termést behordtuk, az említett sovány búkköny tarlóra hintettem el 100 kg. Thomassalakat és azonnal alá szántottuk. Okulva a megelőző évi baklövésemen, a midőn t. i. a salakot a vetőmag fölé elhintve csak egyszerűen behoronáltam s eredményét nem láttam, főczélul tüzttem ki, hogy a műtrágyát minél jobban összekeverjem a földdel; három szántás, ugyanannyi boronálás és hengerezés után szept. 26-án rozst vetettem bele. A múlt ősszel egyforma szép volt minden vetésem, azonban a tavaszi hosszú szárazság e cseri rozsokat úgy meg sanyargatta, hogy sokan kénytelenek voltak azokat felszántani. Az én — kivételesen — jól telet vetéseim is nagy szomorúságomra egyre sárgultak, pörkedtek, csak a kis Thomassalagos területek dacolt az aszálylyal, úgy állott ott üde zölden, mint ha a meleg növekedtével fokozatosan emelkedett volna buja pázsitossága. Volt is ám nézője minden nap! A májusi áldásos esők jól helyreállították veteményeinket, de a műtrágyás rozsom egész aratásig mindég a legelső minőségű maradt a többi meg se közelítette. Egy műtrágyagyár képviselője, ki épen akkor járt nálunk, midőn a nevezett s állalam nem ok nélkül megdicsért rozst aratták úgy nyilatkozott, hogy ő még soha sem látott 100 kg. műtrágya után akkora területen ily nagy eredményt s konstátálta, hogy talajom igen jól feloldja a Thomassalakat.” Mindez azt bizonyítja, hogy az illető

talajban kevés volt a foszfortartalom, míg egyéb növényi tápanyagok kellő bőségben meg voltak, s a szőben forgó talajon sem lehet majd mindig ilyen eredményt pusztán Thomassalakkal elérni, ha abban a folytonos termelés által a többi fontos tápanyagok vezetéses a légeny és káli megfogynak.

— **A pillangós virágok közetfeloldó képessége.** A pillangós virágok nemcsak légenygyűjtő képességüknel fogva bírnak nagy becsesél, hanem azért is, mert gyökérzetük sokkal nagyobb mértékben tárja fel a közet tápanyagait mint egy egyébféle növényeknekél tapasztaljuk. Így pl. egy észlelet szerint a be nem vetett talajjal szemben a csillagfürt következő $\frac{1}{10}$ -af oldott fel többet a baltból: csillagfürt 24.17, míg a buza csak 0.54. A mi mutatja, hogy nehezen elmálló talajokon e tekintetben is miy fontossággal bírnak a pillangós virágok.

Vegyes közlemények.

— **Személyi hir.** Dr. Szaniszló Albert rendes tanár a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetből és Péter Béla rendes tanár a kassai m. kir. gazdasági tanintézetből, a felettes földmívelési miniszterium által kölcsönösen áthelvezettek, kik is új állomásaikat a most megnyitott tanév kezdetével el is foglalták.

— **Lapunk jelen száma a nyomda változtatása miatt pár nappal megkésett, miért olvasóink szives elnézését kérjük.** Ezután ismét a *Gámán-féle* nyomda betüivel jelenik meg, mely régi jóhírű nyomda lapunk izléses kiállításáról jövőre is gondoskodni fog.

— **A földmívelési tárca emelkedése.** A miniszterelnök f. szeptember hó 27-én terjesztette be a költségeloirányzatot. Ez alkalommal a földmívelési tárca eddigi kiadási rovatainak emelkedését következő tételekkel tüntette fel: Lótenyésztés 743.000 frt, erdészeti 141.000 frt, selyemtermelés 300 000 frt kiadási többletben részesül.

— **Az adóreformról egy fővárosi lap azt írja,** hogy a kereseti adók reformjára vonatkozó összes adatokat összeállította már a pénzügyminiszterium. Az adóreform tárgyában megígért ankétet október közepére fogják összehívni s akkor küldik majd meg az értekezlet tagjainak ezt az adatgyűjteményt, a mely tartalmazni fogja Európa legfőbb államainak adótörvényeit is.

— **„A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíj-intézete”** valamint a „Magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíj-egyesülete” hivatalos irodáit az országos magyar gazdasági egyesület Köztelek épületéből a mai nap IX. ker. Lónyay-utca 7. számú házba tette át s az igazgatóság e végből felkéri az érdekelt közönséget, hogy a fentemlített két egyesülethez intézendő levelek, csomag- és egyéb küldemények IX. ker. Lónyay-utca 7. szám alatti házban levő hivatalos helyiségbe intézendők.

— **Országos fajbaromfi vásár.** Az országos baromfi tenyésztő egyesület által rendezendő országos fajbaromfi vásár rendező bizottsága sárosi Kapeller Ferencz miniszteri tanácsos elnöke alatt a múlt héten tartott ülésén elhatározta, hogy a vásárt október hónap első hetében nyitja meg a Belle-Vue villa helyiségeiben. A vásár igen érdekesnek ígérkezik. Eddig vagy 60 tenyésztő 650 törzs baromfit jelentett be. A rendező bizottság bejelentéseket még fogad el s a vásárt illetőleg a legnagyobb készséggel ad felvilágosításokat.

— **Lókiállítás Kaposváron.** A sopronmegyei lótenyésztés emelésére a földmívelési miniszterium lótenyésztési jutalomdíjosztást engedélyezett s egyúttal 250 frtot hocsátott a vármegyei lótenyésztő bizottság rendelkezésére. A díjakat következőképpen fogják kiosztani: I. Tenyészkanca. Sikertült szopós csikóval bemutatott anyakanczák számára, melyek jól ápolt, egészséges és

erőtéljes állapotban vannak s a jó tenyészkancazák kellékével bírnak, a díjak: 30, 25, 20, 15 és 10 ezüst forint, — II. Három éves kanczacsikók számára, melyek kitünő tenyészképességet ígérnek, 50, 30, 20 s 15 ezüst frt. — III. Egyéb, minden tekintetben kitünő mén- és kanczacsikók számára 20, 10 és 5 ezüst forint.

— **Próbacséplés egy új lóhere cséplőgéppel.** A gazdaság egyik legjövődélmezőbb ága a lóheretermelés, mely nálunk ez idő szerint még azért nem örvend elég elterjedtségnek, mert a maglóhere cséplése a mostani eljárás és segéd-eszközökkel rendkívüli idővesztés, költségek és körülményes eljárással van egybekötve, hogy ezen nehézségek elháríttassanak, C. G. Tannert gépgyáros Sadyban Posen mellett egy olyan lóhere cséplőgépet talált fel, mely a legjobb hírnevű német gazdák bizonylatai szerint a lóherét egyszeri cséplésre tisztán kicsépli és megtisztítja és legalább is háromszor annyi munkaképességgel bír, mint a mostanig e célra felhasznált segéd-eszközeink. Hogy erről a tisztelt érdekelt gazdaközönség meggyőződhessek, nevezett gyáros egy új lóhere cséplőgépet a felső tiszavidéki gazd. egyesület rendelkezésére bocsátott, melyet már meg is küldött. Az egyesület választmánya az e hó 21-én tartott ülésében elhatározta, hogy október 3-ától kezdve egy több napig tartó lóhere cséplőpróba Nyiregyháza város közelében kijelölt helyen fog tartatni. Midőn ilyen alkalom ritkán kínálkozik, ajánljuk Magyarországot érdekelt gazdaközönségének, — hogy az ut fáradalmát nem sajnálva — személyesen minél számosabb megjelenés által meggyőződést szerezzen arról, vajjon ezen fontos kérdés az új találmány által megoldott e?

— **A külföld komlótermése és kereskedelme.** I. (Kivonat a stuttgarti cs. és kir. konzulatus jelentéséből) Augusztus utolsó felében a terméskilátás helyenkint ismét némileg javult, a mennyiben a kedvező időjárás a virágzat kifejlődésére jó hatású volt, az eddigi termésbecslés eredményére azonban ez sincsen valami lényeges befolyással. Jobb fekvésű helyeken a szedést megkezdtek, általában azonban csak egy hét múlva fog megindulni. Ha az idő nem változik meg, jó minőségű termés remélhető. Korai áru mind sürűbben érkezik piacra, a kereslet csak mérsékelt s az eladók túlmagas árak iránt táplált vérmes remények máris jelentékeny mérvben csökkentek; jelenleg 175—235 márkát fizetnek 50-kilogrammonkint, minőség szerint. Tavalyi áru alig van már készletben, 50 kgonkint 230—250 márkát kérnek érte minőség szerint. — II. (Kivonat a mannheimi cs. és kir. konzul jelentéséből) A szedést még sehol sem fejezték be még Csehországban sem, a hol pedig már augusztus közepén kezdtek volt meg. A terméskilátás ujabben mit sem változott; Csehországban kiváló jó, Németországban ellenben igen gyenge a termés; a tavalyinak csak harmad részét, legjobban esetben felét fogják nyerni. Az üzleti forgalom ez ideig csak Badenben volt élénkebbnek mondható, száraz áruér 215—230 márkát fizetnek, — ez árak azonban alig ha maradnak szilárdan, csökkenésük várható.

— **Az Erdélyrészi Kertészeti Egyesület** által az Erdélyrészi Méhész-Egyület hozzájárulásával Kolozsvárt, a Vigadó nagytermében, 1893. évi október hó 8—12 napjain rendezendő Gyümölcsészeti, Kertészeti és Méhészeti kiállítás ünnepélyes megnyitásának sorrendje 1893. október hó 8-án, vasárnap, d. e. 9 órakor a Vigadó nagytermében: 1. Megnyitó beszéd Tartja a Kertészeti Egyesület elnöke. 2. Üdvözet a méhészekhez Mondja a Méhész-egylet elnöke. 3. Üdvözet a nagymélt földmívelésügyi miniszter ur képviselőjéhez Mondja a kiállítási elnök. 4. Üdvözet a kiállítókhöz. Mondja a védnök, Kolozsvár város hatóságának képviselője. — Ugyanaznap ugyanott d. u. 4 órakor nyilvános értekezlet a kertészet és méhészet fontosabb napi kérdései tárgyában. Este 8 órakor társas vacsora a „Hungaria” nagy éttermében. Egy teríték ára: 1 frt 50 kr.

— **Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület** könyvkiadó vállalati bizottsága a nyári szün-

idők után szeptember 30-án tartotta Máday Izidor elnöke alatt első őszi ülését. A bizottság örömmel hallgatta Löcherer Andor előadó-szerkesztő azon jelentését, hogy a vállalati ügyek annyira előhaladtak, hogy a tervezett munkák kiadása teljesen biztosítva van, az első évben kiadandó munkák pedig már készen — megírva — várják a kinyomatást; minélfogva a bizottság most már az előfizetési felhívások kinyomatását, azok szétküldését, s a beérkezendő előfizetésekhez képest a könyvkiadó vállalat megindítását elhatározta, s nyomban az előfizetési felhívás szövege is megállapított, mely a gazd. szaklapok útján is terjesztetni határozottatott. A kiadásra kerülő gazd. szakmunkák sorrendje a következő: 1894. évben kiadásra kerülnek: 1. Takarmányozástan, dr. Kosutány Tamás, Cselkó J. magyaróvári gazd. akadémiai tanároktól. 2. Talajismeret, Cserhádi Sándor m.-óvári gazd. akad. tanártól. 3. Gazdasági építészeti I. rész, Domokos K. debreczeni gazd. tanintézet tanártól. 4. Burgonya betegségek, Mezey Gyula m.-óvári gazd. akadémiai tanártól. — A négy munka összesen mintegy 50—54 nyomtatott ivre terjed. 1895. évben: 1. Baromfityénység, Beiwinkler Vilmostól. 2. Gazd. talajmívelés, Cserhádi Sándortól. 3. Mezőgazdasági számviteltan, dr. Szabó Ferencztől. 4. Gazdasági építészeti, Domokos Kálmántól. 5. Herefélék, Szilassy Zoltán, az o. m. g. e. titkártól. Az öt mű összesen mintegy 60—66 ivre terjed. 1896. évben: 1. Gazdasági becsléstan, Szüts Mihály gazd. tanintézet tanártól. 2. Gazdasági gyümölcsstermelés, Molnár István orsz. gyümölcsészeti kormánybiztostól. 3. Gazdasági zöldségstermelés, Angyal Dezső, a budai vinczellérképezde tanártól. 4. Ebej juhászat, Pirkner János orsz. tejgazd. felügyelőtől. 5. Hazai földbérrendszer, a földmiv. miniszterium által kiirt pályázat útján. A munka 50 nyomtatott ivre fog terjedni. Előfizetési ár a 3 éves ciklusra, fűzött példányokra 15 frt, kötött példányokra 20 frt 60 kr. A becsléstani mű pályázat útján volt megírandó, ennek megírásával a bírálók véleménye alapján Szüts Mihály, debreczeni gazd. tanintézet tanár bizatott meg. Az előfizetések s megrendelések a könyvkiadó vállalat szerkesztőségéhez (Budapest Köztelek) intézendők.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gyenes és társai cég jelentése.

Heti jelentés.

Budapest, 1893. okt. 7.

Gabonaüzlet. Az időjárás hazánkban a lefolyt hét elején hűvös, szeles és esős volt, a mi a visszamaradt tengeri vetemény megérésére kártékony befolyással volt. A hét vége azonban ismét derült és nyáriasan meleg időjárást hozott, a mi bizonyára előnyére válik a tengeri fejlődésének. Az esős idő a megkezdendő őszi munkálatokra előnyös volt.

A külföldön is előnyös időjárás uralkodik az őszi vetésekre.

A gabonaüzlet piacunkon a lefolyt héten nem mutat fel nagyobb változatokat. A vétel kedv még mindig igen korlátolt és a vásárlások a legszűkebb mértékre szorítkoznak. A vásárlások csakis belföldi fogyasztásra történnek és így kivitelünk teljesen pang. A hozatalok is sokkal csekélyebbek, a mennyiben földmívelőink kukoricázással és egyéb földmunkálatokkal vaunak elfoglalva, továbbá a jelen árak mellett minimalis az eladási kedv. Daczára a csekély hozataloknak, miután hajóru elég nagy mennyiségben kínáltaik, az elmúlt héten forgalmazott mintegy 120,000 mm. buza összesen körülbelül 10 krnyi árvesztéséget szenvedett. A külföld, de különösen Amerika még mindig lanya irányzatot követ és olcsó áruival elárasztja Európa piacait. Svájcban sincs alkalmunk terményeinket elhelyezni. minthogy az orosz és amerikai áruk sokkal olcsóbban kínáltnak, mint a mi áruink. A ngolország egy ideig elég jó vétel kedvet mutatott idegen árukra.

Ezen lanya irányzat kenyérezikkekre áll, a mig zab és tengeri, de különösen az előbbi szilárd irányzatot követ.

Rozs. Lanyhult. Budapesti paritásra mercantili áruért 5.85—90 elérhető. Kivitel teljesen pang és a forgalom a helyi fogyasztókra van utalva. Jó rózsért 6.—6.05 jegyeztetik. Forgalom 5—6000 mm.

Árpa. Igen szilárd. Takarmányárpa. Ugy hizlalók, mint rizshántolók által élenk kerestetik és 15—20 krnyi ár-emelkedés mellett 5.80—6.10 köttetett. Finom tiszavidéki árpa szintén igen szilárd és 15—30 krnyi ár-emelkedésben részesült. Igen sok köttetett szín- és minőség szerint 6.30—7.25—40-ig állomáson. A budapest-pécsi vonal mentén igen élenk forgalom keletkezett ezen

czikkben, emelkedett árakon. Az összforgalom körülbelül 40.000 mra tehető.

Zab. A már régebben tartó áruhiány következtében igen szilárd, annál is inkább, mivel a bevásárlásban a külföld is részt vesz. Az áremelkedés 15—20 krt tesz ki. Összforgalom 6—8000 mm. 6.80—7.20 között. A hét végén az irányzat kissé gyengült.

Tengeri. A hét elején kissé szilárdabb irányzat uralkodott, a nélkül azonban, hogy a készáru üzletben nagyobb forgalom létesült volna. A szükségletet a felmondott szokvány árak egyelőre fedezik és az árak megfelelnek a jelenleg folyó szokvány-határidőnek.

Effectív repeze. Minden forgalom nélküli, miután az olajgyárások az átvett szokvány árak — melyek várakozás ellenére nagy mennyiségben jöttek a piacra — teljesen fedezték szükségleteiket. A kínálat elég nagy a nélkül azonban, hogy ellenjavallatot lehetne kapni.

Határidő üzlet. Buzában meglehetősen csekély forgalom, kedvetlen üzletmenetel és lanyha irányzat jellemzi a piacot. Igen élénk volt azonban az üzlet őszi zabban, miután kevés áru érkezik és így a kontremin kényszerülve rau magasabb árák is fedezési vásárlásokat eszközölni.

Értéktözsde. Ama sok befolyások folytán, melyek a lefolyt héten a tözsdét nyugtalanították, az árfolyamok különösen a két hitelrészvényben naponta nagyobb árhullámzásoknak voltak kitéve. Az árfolyamok körülbelül változatlanul zárulnak közepes forgalom mellett.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös löhere. A lefolyt héten folyton szilárd volt az ebbeli irányzat és ennek következtében meg is adták a mult heti teljes árakat.

Luczerna. Az árak némileg emelkedtek, a mi többé-kevésbé ama körülménynek tulajdonítandó, hogy a spekulánsok később bekövetkezhető áremelkedések reményében ügyet vetnek e czikk összevásárlására.

A többi vetőmagfélék forgalma nem volt említésre méltó jelentőségű.

Métermázsánként Budapestre érve, a következő árakat jegyezték:

- Vörös löhere violaszínű nagyszemű tiszavidéki 72—75 frt.
- Vörös löhere bánáti 66—68 frt.
- Luczerna új világosszínű 55—60 frt.
- Luczerna esztendő mag 40—46 frt.
- Baltacsim 16—17 frt.
- Téli borsó 10—11 frt.

Kolozsvár, 1893. október 5-ről. Tiszta buza 6 frt

— kr. 7 frt — kr. Rozs 4 frt 80 kr. 5 frt — kr. Törökbuza 5 frt — kr. 5 frt 20 kr. Zab 5 frt 60 kr. 5 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 56 kr. Konyhaszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lenese 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kősző 9 kr. Disznózsír 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramum.)

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1893. év október hó 2—3-án tartott hetivásárról.

Sertés vásár okt. 2-án. Sertés felhajtott 1700 darab Eladatott 1200 drb. Árak a megelőzők.

Marha és ló vásár okt. 3-án. Marha felhajtott 410 drb. Eladatott 280 drb. Ló felhajtott 290 drb. Eladatott 95 drb.

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1893 október 6-án. Az állandóan nagy felhajtások folytán az üzlet lanyha volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 klg. nehéz 42½—43 kr 280—300 klg. nehéz 43—44 kr. Öreg 300 klg. tuli — kr. Vidéki sertés 41½—46 kr. Szerb 38—41 kr. Román — kr. tiszta klgk, páronkint 45 klg. ételsúlylevonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri frt 5.30. Árpa frt 6.60 Kőbányán átvéve.

Az abrudbányai országos vásár alkalmával szeptember 24-én eladott állatok:

	Eladási ár:
401 ökör	100 frtól 300 frtig
180 tehén	60 " 120 "
310 egy éven felüli bornyó	15 " 60 "
136 egy éven aluli "	8 " 12 "
224 juh és berbécs	3 " 10 "
2 kecske	3 " 5 "
59 sertés	5 " 80 "
81 ló	20 " 100 "

Az abrudbányai országos vásár alkalmával szept. 24-én az állatállományt a következőkben sorolhatom elő:

Elsőrendű ökör	100 drb.
Másodrendű ökör	700 drb.
Harmadrendű ökör	1000 drb.
Elsőrendű tehén	100 drb.
Másodrendű tehén	200 drb.
Harmadrendű tehén	500 drb.
Bornyó	400 drb.
Juh és berbécs	800 drb.
Sertés kihizott	20 drb.
Sertés közép hizott	60 drb.
Sertés rüdcg	80 drb.
Malacz	80 drb.
Ló 20 frtól 120-ig	300 drb.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczároknban.)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csikseredla	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarasz	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.			640	640	750	769	
Elegy buza	"			620	400	550	700	
Rozs	"			480	350	550	450	
Árpa	"			—	360	—	—	
Zab	"			400	360	560	500	
Törökbuza	"			400	420	480	475	
Széna	"			560	—	270	200	
Alomszalma	"			240	—	140	150	
Túzifa	km			288	700	275	300	
Marhahus	kg.			44	44	52	48	
Október				3	27	4	29	

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyved	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	mm.	706	660	525	620	756	780	
Elegy buza	"	—	586	400	560	694	589	
Rozs	"	472	490	350	525	514	471	
Árpa	"	540	430	—	—	597	—	
Zab	"	535	572	250	500	565	556	
Törökbuza	"	630	520	410	400	583	589	
Széna	"	400	260	250	350	210	160	
Alomszalma	"	110	120	90	240	130	120	
Túzifa	km	250	300	400	250	350	300	
Marhahus	kg.	44	48	52	44	62	56	
Október		—	5	5	5	5	6	5

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

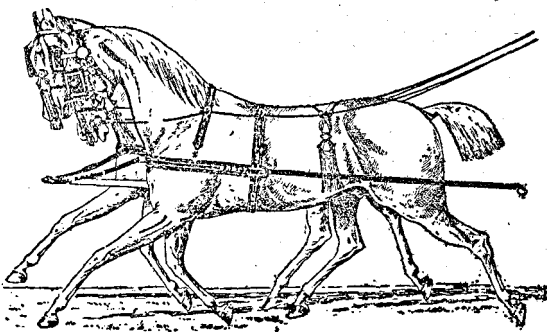
Főmunkatárs: Nagy Kálmán.

Alapított 1848-ban.

FREUND A. és FIA

csász. és kir. szabadalmazott

nyereg-, szij- és bőröndárúk gyára
BUDAPEST,
IV. Koronaherczeg-utca 3. szám.

Nagy választék lószerszámok, nyergék, ostorok, zablak, lópokróczok, istálló-szerek, lónyíró ollók és utazó-czikkekben, szivar-s szivarka-tárczák legjobb izlésű kivitelben jutányos árakon. — Előírással nyergeszerelések tényleges és tartalékos tisz urak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 118 (1—20).

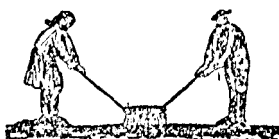
Javitott szerkezetű

szab. Ásványi-féle

ARANKA-IRTÓ ESZKÖZ.

K a p h a t ó

Budapestben
Lipót-körút 30.
DETRICH GYULA
gépgyárosnál.

Kolozsvárt
KISS ERNŐ
vaskereske-
dőnél.

Ára 18 frt.

A BÉCSI IPAR-BAZÁR!

Minden czikk
97 kr.

a birodalom legkedveltebb és legszilárdabb üzletei közé tartozik, melyben a legszükségesebb tárgyakat a valódi érték fele árán megkapthatni, melyről mindenki próba-megrendeléssel meggyőződhetik.

Minden czikk
97 kr.

- Egy bronz óra. pontos szabályozású jól járó művel 97 kr.
- Egy női ing svájci himzéssel fin. chiffonból 97 kr.
- Egy női nadrág finom chiffon baret v. gyapjuból 97 kr.
- Egy medaillon mely val. aranytól alig különbözik. 97 kr.
- Egy borotvakészlet angol acél, éles pengével 97 kr.
- Egy mütajt pipa ezüst kupakkal minden alakú 97 kr.
- 1 okarina mű-zeneszer pom-pas hangzása 97 kr.
- 1 varró-készlet bársony dobozba felszerelve 97 kr.
- Egy női legyező díszes kivitelben szép darab 97 kr.
- Egy pénztárcza egészen bőrből erős készíve 97 kr.
- 1 esernyő vízmentes, finom erős botal 97 kr.
- Egy franczia villa brit. ezüstdől, erős és tartós 97 kr.
- Egy női kabát franczia carton vagy baretből kész. 97 kr.
- 1 úti-lámpa igen távolra világít. 97 kr.
- Egy levestsedő nagy kanál brit. ezüstdől 97 kr.
- Egy lepedő elkészítve, beszegeve erős vászontól 97 kr.
- 3 pár kézelő finom chiffonból, legújabb 97 kr.
- 6 kávées tálcza elpusztíthatatlan tartós és nagy 97 kr.
- 6 töröl ruha elpusztíthatatlan erős és nagy 97 kr.
- 1 toilett-tükör föllállítandó, főkökkel felszerelve 97 kr.
- Egy kávédaráló kitűnő erős szerkezetű 97 kr.
- 1 finom asztalterítő fehér v. színes, kellő nagy csak 97 kr.
- Egy zseb-kés fin., 4 pengével, dugóhúzóval 97 kr.
- 6 csemegetányér, finom kristály üvegből 97 kr.
- 1 selyemkendő 1 rőf nagys. minden színű 97 kr.
- Egy album arczképekre, finom kivitelű 97 kr.
- 6 ivópohár finom kristály üvegből 97 kr.
- 1 csipkekendő fekete vagy erém, fin. minőségű 97 kr.
- 6 evőkanál brit. ezüstdől erős, tartós 97 kr.
- 1 női nagy kendő téle, meleg 7/4 nagyság 97 kr.
- Egy férfikalap finom lemezből minden színben 97 kr.
- 3 asztali kés brit. ezüstdől, acélpengével 97 kr.
- Egy téli ruha 1—3 éves gyermek. csinos, elkész. 97 kr.
- Egy pár keztyű meleg, téli gyapjuból 97 kr.
- 12 kávées kanál brit. ezüstdől, tartós minőségű 97 kr.
- Agyszőnyeg finom beszőött mintákban 97 kr.
- Egy alsó nadrág meleg Jäger-féle szövetű 97 kr.
- Egy czukor-szelence brit. ez. kv. igen csín 97 kr.
- 6 törülköző jó erős fehérítetlen minőségben 97 kr.
- Egy lábravaló vászongatyája házi erős munka 97 kr.
- 6 drb. gyertya-tartó brit. ezüstdől, nagyfajta 97 kr.
- 6 finom asztalkendő tökéletes nagy fehér vagy színes 97 kr.
- 3 pár női harisnya Jäger-féle kitűnő minőségű 97 kr.
- 6 késnyugtató finom kristály üvegből 97 kr.
- 3 tiszta selyem zsebkendő, tetszés szerinti színben. 97 kr.
- 12 drb zsebkendő színes szélekkel beszegeve 97 kr.
- Egy müarany óralánc, fölötté díszes kivitelű. 97 kr.
- Egy téli sapka göndör selyem szőrű kivitelben 97 kr.
- Egy női corsett svájci him., chiffon v. baretből. 97 kr.
- 1 pár fülbevaló ezüstbe foglalt mű-éyémántkővel 97 kr.
- 4 nyakkendő különféle kivitelben selyemből 97 kr.
- Egy női alsósoknya finom téli dísz kivitelű. 97 kr.
- Egy karperecz fin. aranyhoz hason. kivitelben 97 kr.
- Egy alsó ing meleg, Jäger-féle minőségű 97 kr.
- Egy diszkötény fekete liszterből csipkédisszel 97 kr.
- Egy valódi ezüst gyűrű, emlék-felirattal 97 kr.
- 1 uri ing chiffon vagy oxford. creton gallérral 97 kr.
- 1 tajték szipka borostyánszopókával bárs. tokb. 97 kr.
- Egy harmonika fuvóhangszer, kitűnő szépen szóló 97 kr.
- Nat pár férfi harisnya, meleg min. Jäger-féle 97 kr.
- 1 tűzszerszám villany, örök gyújtó készültéssel 97 kr.
- Egy üveg arany folyadék, minden bearányozható 97 kr.
- Egy női tűző franczia szabású igen tartós 97 kr.
- Egy bugyeláris nagy alakban bank-jegyrek 97 kr.

Csak 2 frt.

10 értékes ajándék!

Csak 1 frt 68 kr. drbjá míg a készletben tart, 5000 darab kitűnő ugnevezett „Huszár”-lópokrócz meleg mint a bunda, vastag mint a deszka és nag-sága 175 cm. hosszú, 130 cm. széles darabja csak 1 frt 68 kr. Párja 3 frt 30 kr.

- 1 pontosan járó bronz-óra,
- 1 valódi tajték szivarszipka,
- 1 elegáns szivartartó,
- 1 örökös tűzszerszám,
- 1 selyem vagy atlaszanyag-kendő,
- 1 nyakkendő k-vekkal,
- 1 nickel crayon tollal,
- 1 tollkés fogtűszóval,
- 1 gyűrű kővekkal öltöve,
- 1 bécsi emlék, trófás tárgy.

Concert-Harmonika!

4 frt 50 kr.

Csak 4 frt 50 kr. könnyen kezelhető kitűnő Concert-Harmonika nagyszerű rezgő hangú zeneszer, igen tisztán hangzó tremoló- és bőgőkészülettel, 12 billentyűvel, finoman felszerelve

Megrendelések posta-utánvételt mellett eszközöltetnek, meg nem felelő tárgyakért a pénz visszafizetést gáltatik, tehát tessék bizalommal rendelni.

Czím: Fekete, Bécsi Ipar-Bazár

„a magyar koronához“

Bécs—Wien, V. ker., Rüdiger-utca N. 1/4.

121. (1—10).

A magyar királyi

államvasutak gépgyára

gőzcséplőgarniturái

hengerkazános lokomobiljai

szalmakazalozó-gépei

gőzkukoriczamorzsoló és Stibor-körfürészei

mindig csak a következő czim alatt rendelhetők meg:

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, VIII., József-körút 41. sz.

120 (1-3)

Megjelent: **FROMMER A. HERRMAN** utóda

119 Füzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. **BUDAPEST** Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (1-39)

ŐSZI ÁRJEJYZÉKE

➔ ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb áron.

A

LEGJOBB MAGYAK

KAPHATÓK

MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSÉBEN

Füzlet:

Andrássy-ut 23. szám.

BUDAPESTEN

Fióküzlet:

Koronaherezeg-utca 18.

Az új őszi árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

1 (41-52)

Sátori Miksa és Mór

műtrágya gyárosok

Budapest

(IX. Dandár u. 25.)

Mezőtelegd

(Biharmegye)

A j a n l a n a k

SZÁRITOTT SZESZGYÁRI MOSLÉKOT

mint legolcsóbb és leghatásosabb

ERŐTÁPSZERT

mindennemű állat etetésére és hizlalására.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel készséggel szolgálunk.